

La història tortosina als arxius

La setmana passada l'Ajuntament de Tortosa va arribar a un acord amb la Germandat de Sacerdots Operaris Diocesans (el Col·legi de Sant Josep o "Josepets", per entendre'ns) per fer-se càrrec de part dels edificis i instal·lacions al Rastre que habilitaran per a equipaments del barri. La zona amb els edificis que es conserven en bon estat, amb la biblioteca i l'arxiu, continuarà per als "Operaris de Mossèn Sol".

Josep Bayerri Raga,
periodista

L'arxiu que hi ha als "Josepets" està integrat per dos tipus de materials: els propis de la Germandat religiosa, el Seminari que va allotjar i el posterior Col·legi, i els de valor històric dels primers moments de la institució amb documents de l'època del fundador Manuel Domingo Sol (Tortosa, 1836-1909). Són aquests darrers el que tenen un gran interès per a la ciutat. Mossèn Sol, com fou conegut, era fill d'una família de treballadors, va estudiar al Seminari de Tortosa, fou ordenat sacerdot als 24 anys i fou adscrit a les parròquies de l'Aldea, Sant Blai i Remolins. El 1873 la seua vida va fer un tomb en iniciar la tasca de creació de centres per a l'acolliment de seminaristes i formació de sacerdots. El 1883 creava la Germandat de Sacerdots Operaris que mig segle després havia fundat 10 seminaris propis, a més del Col·legi Espanyol a Roma, i en gestionava altres 18 a diverses diòcesis.

Els primers 13 anys de la seua vida sacerdotal foren els que més integrat estigué a la vida tortosina. Eren

els temps al voltant de la Revolució de 1868 i Mossèn Sol, a més de la vida parroquial, fou professor i secretari a l'Institut i intervingué en gran nombre d'activitats cíviques, com la creació d'un gimnàs al barri del Temple. Fou notable també la seua activitat periodística fundant i dirigint el setmanari local *El Bien Público* (1878); la revista juvenil *El Congregante* (1881) i *El Correo Josefino* (1897), aquestes dues editades a Tortosa però difusió a tot Espanya. Segurament que a l'arxiu dels "Josepets" hi ha alguns d'aquests materials i altres relatius a l'època.

Més enllà de les pedres i els edificis monumentals, Tortosa és molt rica en patrimoni documental sovint desconegut. A l'actual Col·legi de la Sagrada Família, hi ha una important biblioteca que inclou documents de valor històric. És la biblioteca del seminari tortosí que fins a 1954 havia estat al Convent de Jesús i que heretà en part la biblioteca i arxius del Col·legi Màxim dels Jesuïtes (1877-1914) i posterior residència de l'entitat fins a 1932, tot i que la major part fou traslladada a l'actual seu dels Jesuïtes a Sant Cugat. El 1998 vaig romandre una setmana

al centre, que aleshores dirigia el tortosí Artur Juncosa Carbonell; vam passar moltes hores de conversa de tot tipus i un dia em va sorprendre en afirmar que allí tenien molta documentació de Tortosa procedent del convent de Jesús i d'altres arxius tortosins.

No sempre s'ha tingut el respecte que els documents històrics mereixien. Molts eren fons d'entitats, empreses o famílies que en perdre interès pel titular o els seus successors han fet cap a les escombreries (hi ha casos ben recents que clamen al cel). L'arxiu històric del Banc de Tor-

tosa, per exemple, es va salvar pels pèls quan anaven a abocar-lo a l'enderroc en construir l'edifici que ara ocupa aquell lloc. La sensibilitat actual i els responsables en la matèria, l'Arxiu i també la Biblioteca, han fet que es tinga molt major atenció envers la qüestió.

Importants són els arxius eclesiàstics: l'arxiu capitular, amb una excepcional col·lecció de pergamins que va escapar al saqueig de Felip II a les catedrals espanyoles per nodrir la Biblioteca d'El Escorial, i l'arxiu diocesà. També l'arxiu de Tortosa d'una riquesa notable, sovint poc coneguda i

menys valorada per molts tortosins on, a més dels documents des de l'època medieval cal afegir-hi els fons notariais, la documentació del segle XIX amb una notable hemeroteca, molt ben conservada i en bona part digitalitzada i les aportacions més recents. Malgrat els esforços per recollir i atendre tots els materials històrics que es tinga notícia, les limitacions d'espai, mitjans i personal, i el fet d'haver d'acollir com a dipòsit els arxius administratius actuals, fan que es trobe als límits del col·lapse, i que es necessite urgentment una ampliació substancial.

L'Arxiu de Tortosa (actualment Arxiu Comarcal) ubicat a la Joia renaixentista del Reial Col·legi de Sant Maties, acull un important patrimoni documental que el fa un dels més importants de Catalunya

I CONCURS MILLORS HISTÒRIES D'EXFUMADORS!

4ª EDICIÓ SETMANA SENSE FUM 2019

**Contribueix a que
tots siguin superherois!**

PROJECTE

HAS DEIXAT DE FUMAR I VOLS COMPARTIR-HO?

Vols ajudar a altres fumadors a aconseguir deixar de fumar i a més participar en el concurs d'un PREMI A LA MILLOR HISTÒRIA D'UN EXFUMADOR?

Només cal que ens facis arribar un petit text, explicant com vas deixar de fumar, que creus tu que va marcar la diferència i quina en va ser la clau.

**Ex-fumadors sou els
protagonistes amb
les vostres narracions.**

**Compartint experiències
ens ajudem tots. Esperem
el teu testimoni!**

BASES DEL CONCURS

1. Poden participar totes les persones majors de 18 anys, que portin sense fumar més de 6 mesos.
2. Per optar al premi cal enviar una història breu (màxim 500 paraules) sobre la seva experiència com exfumador. **Les històries seran anònimes**, per tant aniran acompanyades d'un sobre tancat, retolat amb un pseudònim. A l'interior del sobre han de constar les dades de l'autor: nom, adreça, telèfon i e-mail.
3. El termini de presentació d'històries finalitzarà el **28 de maig de 2019**, els escrits s'entregaran a la recepció de la Clínica Terres de l'Ebre.
4. El Comitè Hospital Sense Fum de la Clínica Terres de l'Ebre escollirà les 3 millors històries i es donaran a conèixer públicament el dia **31 de maig de 2019**. Es contactarà personalment amb els guanyadors i s'efectuarà l'entrega dels premis.
5. Es lliuraran tres premis a les tres millors històries. El premi serà un **Wonderbox "experiències a la carta"** on els guanyadors podran triar i gaudir de l'experiència que més li agradi.
6. El Comitè Hospital sense Fum en nom de la Clínica Terres de l'Ebre tractarà les dades dels participants del concurs d'acord amb les bases del propi concurs. Conforme a la normativa en matèria de protecció de dades, en qualsevol moment pot exercir els seus drets d'accés, rectificació, oposició, supressió, limitació al tractament o la portabilitat de les seves dades, així com conèixer l'abast del tractament de les seves dades contactant a través de l'adreça electrònica dpd.clinicaterresebre@salutortosa.cat.
7. Els participants accedeixen a que la Clínica Terres de l'Ebre pugui fer ús del contingut dels seus relats.
8. La participació en el concurs implica l'acceptació de les bases.

Clínica Terres de l'Ebre
TORTOSA

**SUPERHEROIS!
CONTEU-NOS LA
VOSTRA HISTÒRIA!
ENS INTERESA!**

TREBALLEM PER GAUDIR DE
CENTRES SANITARIS
SENSE FUM